

Pestprotocol

**Mariaschool
Hoodijk 19
7661 RA Vasse
Tel.: 0541-680236**

Inhoud

Inleiding.....	blz. 2
De gepeste kinderen.....	blz. 2
De pesters.....	blz. 2
De meelopers.....	blz. 3
Hoe pesten kinderen	blz. 3
• Digitaal pesten	blz. 4
Hoe werkt pesten?.....	blz. 5
Signaleren van kinderen die gepest worden	blz. 5
Misverstanden over pesten.....	blz. 5
Wat doen wij om pesten te voorkomen	blz. 6
Preventie:	
1. De School(plein)regels	
2. De Klassenregels	
3. Projectweek	
4. De Omgangsregels	
5. De Groene spelen	
6. Hulpmiddelen die wij gebruiken	
Hoe gaan we om met pestgedrag op school	blz. 8
De Vijfsporenaanpak:	
1. De algemene verantwoordelijkheid van de school	
2. Het bieden van steun aan het gepeste kind	
3. Het bieden van steun aan het pestende kind	
4. Het betrekken van de middengroep	
5. Het contact met ouders/verzorgers	
No blame methode:	blz. 9
Stappenplan na een melding van pesten	blz. 12
Stappenplan pestvoorval:	
1. De leerkracht die constateert gaat in op de situatie	
2. De betreffende leerkracht bespreekt het probleem	
3. Als het probleem niet is opgelost	
4. Instanties die ons kunnen helpen	

Inleiding

Alle basisschoolleerlingen worden wel eens geplaagd. Als het een enkele keer gebeurt dan is dat niet schadelijk voor een kind, maar als het vaker en regelmatig voorkomt dan kunnen we spreken over pesten. Kinderen kunnen zelf meestal het verschil tussen plagen en pesten omschrijven. Ze vinden het vervelend dat het herhaaldelijk plagen van iemand kan overgaan in pesten. De meeste kinderen vinden het niet leuk om te merken om of te zien dat andere kinderen gepest worden. Soms proberen ze te helpen, maar meestal zwijgen ze. De meeste kinderen die gepest worden vertellen dat thuis niet.

Het pesten is bedreigend, het gebeurt niet zomaar een keer, maar iedere dag, soms een langere tijd achter elkaar. Bij pesten wordt een slachtoffer uitgezocht om de baas over te spelen. Het is een echt machtsspel. Het slachtoffer wordt geslagen, uitgescholden, vernederd, gekleineerd, enz. Vaak is er een groepje kinderen dat meeloopt met de pester, waardoor het slachtoffer zich bijna nergens meer veilig voelt. Naast deze openlijke vormen van pesten komen ook vormen van pesten voor die minder zichtbaar zijn, kinderen die worden buitengesloten, genegeerd, niet uitgenodigd bij feestjes enz., dit kan bij een kind erg veel verdriet oproepen.

De gepeste kinderen

Sommige kinderen hebben meer kans om gepest te worden dan anderen. Dat kan met hun uiterlijk samen hangen, maar veel vaker heeft het te maken met hun gedrag, hun gevoelens en de manier waarop ze zich uiten. Bovendien worden kinderen pas gepest in situaties waarin pesters de kans krijgen om een slachtoffer te pakken, dus in onveilige situaties. Er zijn aanleidingen genoeg om door anderen gepest te worden.

Veel kinderen die worden gepest, hebben moeite om zichzelf te verdedigen. Ze voelen zich machteloos tegenover de pestkoppen. Vaak zijn ze angstig en onzeker in een groep. Ze durven niks te zeggen omdat ze bang zijn om uitgelachen te worden. Dit wordt versterkt door het pesten. Gepeste kinderen voelen zich vaak eenzaam, hebben geen vrienden om op straat te spelen, geen vast clubje in de klas. Soms kunnen ze beter met volwassenen opschieten dan met leeftijdgenoten.

De pesters

Kinderen die pesten zijn soms de sterkste uit de groep. Ze kunnen zich agressief gedragen en reageren eerder met geweld dan de andere kinderen. Meestal doen ze ook agressiever ten opzichte van volwassenen. Pesters lijken populair in een groep, maar zijn het uiteindelijk niet. Ze dwingen hun populariteit in de groep af door te laten zien hoe sterk ze zijn en wat ze durven. Via pesten lukt ze dat het makkelijkst. Ze hebben snel in de gaten welke kinderen gemakkelijk te pesten zijn, krijgen makkelijk andere kinderen mee bij het te pakken nemen van een slachtoffer. Want wie mee doet loopt minder kans zelf slachtoffer te worden. Doorgaans voelen ze zich niet schuldig dat ze pesten, vooral als ze met een groepje zijn. Het slachtoffer zien ze als iemand die "erom vraagt gepest te worden".

De pesters zijn niet sociaal vaardig; ze tonen geen respect voor een ander, gaan over andermans grenzen heen en hebben vaak moeite om vrienden te maken of te houden. Het lijkt alsof ze vrienden hebben. Het tegengaan van pesten is daarom niet alleen van belang voor de slachtoffers, het is ook goed om de pesters te helpen.

De meelopers

De meeste kinderen zijn niet direct betrokken bij pesten. Sommigen kijken alleen toe, anderen doen af en toe mee. Dit zijn de meelopers. Er zijn ook kinderen die niet merken dat er gepest wordt of ze willen het niet weten.

Meelopers zijn vaak bang om zelf het slachtoffer te worden, of willen erbij blijven horen, hun vrienden houden. Doordat deze kinderen mee pesten met een groep voelen ze zich niet verantwoordelijk voor het pesten. Hoewel deze kinderen geen actieve rol spelen bij het pesten zijn ze medebepalend voor het voortduren van het pesten. De pesters voelen zich gesterkt door de meelopers en de gepeste kinderen voelen zich verlaten door de groep. Doordat de meelopers de gepeste kinderen niet steunen kunnen de pesters hun gang gaan. Vaak versterken zij het proces door op een afstandje toe te kijken en te lachen om wat er gebeurt.

De ouders kunnen ook een belangrijke rol spelen. Als die blijven zwijgen zal het pesten niet overgaan. Ouders van kinderen die gepest worden zijn vaak emotioneel bij het onderwerp betrokken. Ook in deze omstandigheden is het belangrijk het pesten te melden. Andere ouders kunnen meestal meer afstand nemen, daardoor zijn zij beter in staat duidelijk te maken dat er iets aan het pesten gedaan moet worden.

Hoe pesten kinderen

1. Verbaal of non-verbaal
 - vernederen
 - schelden
 - dreigen
 - belachelijk maken
 - kinderen bij een scheldnaam noemen
 - geheime briefjes schrijven
2. Lichamelijk:
 - trekken aan kleding, duwen, sjoeren
 - schoppen en slaan
 - krabben, bijten en aan haren trekken
 - met wapens, messen, stokken enz.
3. Door achtervolging, enz.:
 - achterna lopen, opjagen, opsluiten, in de val laten lopen, klem zetten
4. Door uitsluiting:
 - doodzwijgen
 - uitsluiten
5. Door stelen of vernielen van bezittingen:
 - afpakken van bezittingen, beschadigen of vernielen van bezittingen
6. Door afpersing: chanteren
 - dwingen om geld of spullen te geven
 - dwingen om iets voor de pesters te doen
7. Digitaal pesten
 - anonieme berichten versturen via MSN en SMS
 - schelden, roddelen, dreigen
 - privégegevens, foto's op een site plaatsen etc.

Digitaal pesten

Digitaal pesten wordt ook wel cyberpesten genoemd.

Hieronder verstaan we: Anonieme berichten versturen via MSN en SMS, hyves, facebook, twitter, schelden, roddelen, bedreigen, foto's van mobieltjes en webcam op internet plaatsen, privégegevens op een site plaatsen, wachtwoorden en credits stelen en misbruiken, haatprofielen aanmaken, virussen sturen, happy slapping (filmen van het bewust in elkaar slaan van iemand en dit op internet plaatsen), en het versturen van een e-mail bom.

Effecten:

De effecten van cyberpesten kunnen erger zijn dan bij traditioneel pesten. Opnames die via de webcam worden gemaakt, worden vastgelegd door een ander. Deze opnames verdwijnen nooit meer. Ze zijn niet meer te verwijderen.

Voorkomen van cyberpesten:

- 1) Toepassen en actualiseren van het pestprotocol.
- 2) Leerlingen bewust maken van de gevaren op internet, de effecten van cyberpesten en de strafbare feiten.
- 3) Afspraken over internet gedrag en samen met de leerlingen regels maken.
- 4) Pesten bespreekbaar maken in de klas en leerlingen elkaar daarop laten aanspreken.
- 5) Sancties van het pestprotocol consequent toepassen.
- 6) Schoolreglement aanpassen.
- 7) Opleiden van medewerkers in de school.
- 8) Ouders informeren door een ouderavond.
- 9) Laat de kinderen het diploma Veilig Internet behalen. In de groepen 5 t/m 8 wordt hier aan gewerkt en ontvangen de kinderen het diploma.

Cyberpesten, wat is strafbaar:

Op dit moment is er geen wetsartikel dat cyberpesten strafbaar stelt. Daarom wordt er gebruik gemaakt van bestaande artikelen. Bv

- Belediging/smaad/smaadschrift art. 261
- Bedreiging art. 28
- Stalking art. 285b
- Grooming art. 248^e
- Hacking van een account art. 138a

Mogelijke straffen die daders van cyberpesten kunnen krijgen zijn bijvoorbeeld een taakstraf en/of een geldboete. Als extra voorwaarde kan er opgelegd worden dat de verdachte de incorrecte informatie van internet moet verwijderen onder toezicht van de officier van justitie.

Bij strafbare feiten kan er aangifte gedaan worden. Voor strafrechtelijke vervolging is er bewijs nodig. Om van het cyberpesten bewijzen te verzamelen, zijn bijvoorbeeld chat-logs te gebruiken. Ook schermafdruck van een webpagina kan bewijs zijn. Bij minderjarige kinderen doen de ouders aangifte.

Als er geen aangifte gedaan kan worden, kan er ook een melding gedaan worden. De politie is dan toch op de hoogte van de feiten. De politie kan op deze wijze feiten verzamelen over een pester.

Hoe werkt pesten

Pesten kan beginnen als een spelletje, als iets dat leuk is om te doen. Het gepeste kind voelt zich erg ongemakkelijk door het pesten. Het lukt hem of haar niet om terug te plagen. Het kind reageert angstig en gaat soms huilen. De pester merkt dat het succes heeft en dat smaakt naar meer. Bewondert door de andere kinderen gaat hij of zij door met het pesten. Na een tijdje wordt het een gewoonte om het slachtoffer te pesten zodra de gelegenheid zich voordoet.

Pesten heeft veel te maken met de verhoudingen binnen een groep. Daarom is het niet eenvoudig om er een eind aan te maken. Aanpakken van pestproblemen betekent meer dan verbieden van gedrag. De kinderen moeten leren om sociaal met elkaar om te gaan. Volwassenen kunnen hen daarbij helpen, door bijvoorbeeld samen met de kinderen oplossingen te zoeken en grenzen aan te geven.

Signaleren van kinderen die gepest worden

Als een leerkracht merkt dat een kind kortstondig ander gedrag vertoont, hoeft dat niet direct te maken te hebben met pesten, maar als een kind langdurig verandering in gedrag vertoont dan proberen we de oorzaken te achterhalen. Hierbij is het contact met de ouders belangrijk.

Veranderingen in gedrag kunnen zijn:

- niet meer naar school willen
- niet meer over school willen praten
- geen kinderen meer naar huis meenemen
- niet meer bij andere kinderen spelen, gevraagd worden
- resultaten gaan omlaag
- regelmatig spullen kwijt of kapot
- vaak hoofdpijn, buikpijn
- blauwe plekken
- slecht of niet willen slapen
- niet meer buiten willen spelen
- niet meer naar sport of een andere club willen gaan
- thuis prikkelbaar, boos of verdrietig en stil

Misverstanden over pesten

- pesten zou vanzelf overgaan
- het slachtoffer zou erom vragen
- zo zitten mensen nu eenmaal in elkaar
- van pesten word je juist hard
- het is iets tussen twee kinderen, de omstanders hebben er niets mee te maken
- het helpt als je flink van je af bijt
- het komt door je uiterlijk (bril, rood haar, enz.)
- er wordt wel eens beweerd dat elke groep een zondebok nodig heeft

Dat is allemaal onzin. Wie pest, gaat echt een stap te ver. En wie gepest wordt, heeft recht op hulp en bescherming. In de eerste plaats van de omstanders. Maar ook van de school.

Wat doen wij om pesten te voorkomen

Het stimuleren van sociaal gedrag kunnen we bevorderen door met elkaar gedragsregels af te spreken. Het biedt structuur en duidelijkheid en voelt veilig voor iedereen.

	Preventie	Aktie
1.	De school(plein)regels	
2.	Klassenregels	
3.	Projectweek	
4.	De Omgangsregels	
5.	De Groene Spelen	
6.	Hulpmiddelen die wij gebruiken	

1. De school(plein)regels

Onder de school(plein)regels verstaan we de regels die de directie samen met het schoolteam afsprekt voor dat schooljaar:

- worden 1x per jaar aan het begin van het schooljaar in de eerste teamvergadering opnieuw besproken en vastgesteld voor het komende schooljaar
- worden ook vastgelegd in de schoolgids
- komen in de nieuwsbrief aan het begin van het schooljaar

2. Klassenregels

Onder de klassenregels verstaan we de regels die iedere leerkracht specifiek met de klas afsprekt voor dat schooljaar:

- worden door de klassenleerkracht binnen 4 weken van het nieuwe schooljaar opgesteld in samenwerking met de gehele groep en vastgelegd
- worden aan de ouders verwoord tijdens de informatieavond die ongeveer plaats zal vinden rond de vierde schoolweek in ieder nieuw schooljaar
- Alle ouders krijgen hiervan informatie via de nieuwsbrief.

3. Projectweek

De doelstelling van de projectweek is het met elkaar expliciet bezig zijn met het thema: Samen Sterk. Het verschil uitleggen tussen pesten en plagen. Pesten bespreekbaar maken in de klas. Het afspreken van internetgedrag. Met als eindresultaat van die week in iedere klas een groot papier met de omgangsregels van die groep (ontstaan uit de ideeën van de kinderen).

Deze projectweek wordt ieder schooljaar in het najaar gepland. In deze week komt in iedere groep ook het gesprek over de omgang tussen leerlingen onderling en de leerkracht - leerling aan de orde.

Dit gesprek over het pedagogisch klimaat in de groep moet iedere leerkracht verplicht aan de orde stellen.

4. De Omgangsregels

Onder de omgangsregels verstaan we de regels die specifiek zijn toegespitst op de manier van omgaan met elkaar:

- worden gemaakt in de projectweek met als thema Samen Sterk
- komen uit de kinderen zelf! Zij bepalen met elkaar wat de belangrijkste 3 omgangsregels zijn. Aan de hand van de prioritering kun je aflezen welke regel deze groep het belangrijkste vindt.
- We leggen deze regels vast op een groot vel papier dat zichtbaar leesbaar is voor alle kinderen en ouders.
- Bovenaan het papier staat :

WE HOUDEN REKENING MET ELKAAR DOOR :

- 1.....
- 2.....
- 3.....ETC.

5. De Groene Spelen

Een goede vorm om het pesten te voorkomen zijn de Groene Spelen.

In spel ontdekt een kind zichzelf, het onderzoekt grenzen en mogelijkheden en verkent spelenderwijs de wereld om zich heen. Met groot gemak bedenken kinderen allerlei spelletjes. Hierbij hebben ze in principe niet meer nodig dan hun eigen verbeelding en wat maar voor handen is. Voor kinderen is *alles* spel en spel is de manier waarop ze leren. Vanaf een bepaalde leeftijd gaan regels een rol spelen in het spel van het kind. Het kind experimenteert hiermee en bedenkt zelf regels: "We moeten achter deze witte lijn blijven". Deze regels komen tot stand in overeenstemming tussen de kinderen. Iedereen kan hierbij een nieuwe regel introduceren.

Daarnaast komen kinderen in aanraking met spelvormen waarbij de regels van tevoren vastliggen. Voorbeelden hiervan zijn gezelschapsspellen, (stratego, rummikub, mens erger je niet, etc.), kring- of groepsspelen en ook de verschillende sporten.

Bij al deze spelen zijn de regels vaststaand en het doel is (bijna altijd) om van de ander te winnen. Opvallend is dat deze spelletjes door volwassenen vóór kinderen zijn gemaakt!

Bij de Groene Spelen gaat het 'niet' om het onderling presteren, de beste wint.

In de Groene Spelen kan iedereen winnen.

Voordelen van coöperatief spel:

- geeft een gevoel van vertrouwen en veiligheid
- bevordert een sfeer van plezier en openheid
- leidt tot betere leerprestaties, emotionele afhankelijkheid en een goed ontwikkelde identiteit.
- stimuleert samenwerking en overleg
- zet aan tot flexibeler denken en het vinden van creatieve oplossingen voor problemen.
- heeft een gunstige invloed op de gezondheid door het ontbreken van de "negatieve bijeffecten" die onvermijdelijk bij competitief spel horen.
- leidt tot het ontwikkelen van eigenwaarde en zelfvertrouwen.

6. Hulpmiddelen die wij als school gebruiken

- “Scoll”
- De methode “Kinderen en hun sociale talenten”
- De pestthermometer
- De pestkalender
- Het “Groene Spelenboek”
- No blame methode

Hoe gaan we om met pestgedrag op school

Pesten is onacceptabel en vraagt om een duidelijke en krachtige reactie vanuit de school. Afhankelijk van de situatie gebruiken we op de Vijfsporen aanpak of de No Blame methode. Hieronder worden beide methoden uitgelegd.

	De Vijfsporen aanpak	Aktie
1.	De algemene verantwoordelijkheid van de school	
2.	Het bieden van steun aan het gepeste kind	
3.	Het bieden van steun aan het pestende kind	
4.	Het betrekken van de middengroep	
5.	Het contact met de ouders/verzorgers	

1. De algemene verantwoordelijkheid van de school

De school neemt het pestprobleem serieus en neemt stelling tegen het pesten. De school werkt aan een algemeen beleid rond pesten, waarin de veiligheid van leerlingen binnen de school centraal staat.

2. Het bieden van steun aan het gepeste kind

Het kind wordt serieus genomen.

Het pestprobleem wordt serieus genomen.

Er wordt uitgezocht wat er precies gebeurd is:

- vraagt hoe het kind zich voelt
- bespreekt het probleem met het kind
- bespreekt het probleem **indien veilig** samen met de pester

Er wordt overlegd over mogelijke oplossingen:

- probeert de oplossing voor het probleem vanuit het kind te laten komen

Indien nodig is er contact met de ouders/verzorgers.

Het contact tussen de betreffende kinderen wordt gecontroleerd.

Er volgt een follow-up na 14 dagen.

- Indien nodig deskundige hulp

3. Het bieden van steun aan de pester

Het confronteren van het kind met zijn gedrag en de gevolgen hiervan:

- vraagt hoe hij zich zou voelen in een dergelijke situatie
- probeert de oplossing voor het probleem vanuit het kind te laten komen

Er wordt gezocht naar een eventueel achterliggende oorzaak.

Er wordt contact opgenomen met de ouders/verzorgers

Het contact tussen de betreffende kinderen wordt gecontroleerd.

Er volgt een follow-up na 14 dagen.

- Indien nodig deskundige hulp

4. Het betrekken van de middengroep

In de klas weten alle klasgenoten wie er pest of gepest wordt:

- maar meestal wordt er niet over gepraat
- wordt het gedoogd of doen ze er zelfs aan mee

Er wordt gesproken over pesten in het algemeen, evt. aan de hand van video of boek:

- bespreekt mogelijke oplossingen en de rol van alle leerlingen hierin
- **indien nodig en veilig wordt de betreffende pestsituatie besproken**

Er wordt besproken hoe de klas kan optreden in een pestsituatie en wat de klas als groep kan bijdragen aan het creëren van een positieve sfeer op school.

5. Het contact met de ouders/verzorgers

De ouders/verzorgers van gepeste of pestende kinderen worden serieus genomen.

Samen wordt er gezocht naar een oplossing van het pestprobleem:

- bespreekt de situatie met de ouders
- vraagt of geeft advies in het omgaan met het gepeste of pestende kind
- bespreekt zo nodig deskundige hulp

De meerwaarde van deze methode is dat alle partijen die te maken hebben met pesten betrokken worden. Door samen te werken kunnen we de problemen rond pesten aanpakken.

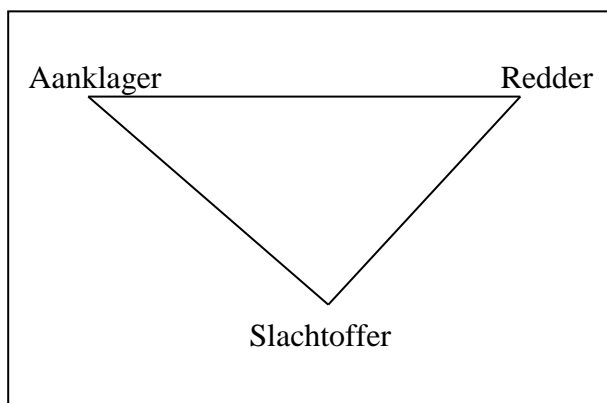
No Blame methode:

Bij het aanpakken van pestproblemen kun je als leerkracht of begeleider in de valkuil van de dramadriehoek terechtkomen.

Een begeleider die in de dramadriehoek stapt neemt aanvankelijk de rol van Redder en Aanklager op zich; Redder van het slachtoffer, Aanklager van de pesters.

Redders creëren nieuwe slachtoffers en zullen wanneer zij niet in hun opzet slagen zelf gedesillusioneerd als Slachtoffer achterblijven. Kenmerkend voor de dramadriehoek is dat de rollen bij een persoon steeds verwisselen en dat na afloop niemand zich echt tevreden voelt. De begeleider die als aanklager en redder veel inzet pleegt, loopt grote kans als Slachtoffer achter te blijven wanneer hij zal merken dat wat hij doet weinig of averechts effect heeft: 'Zie je nu hoe keihard ik gewerkt heb; en wat maakt het allemaal uit? Niks! (Arme ik...)'

In de dramadriehoek zijn mensen Aanklager, Slachtoffer of Redder.

Als je uitgaat van de kracht van mensen en niet van hun zwakheden, kun je mensen zien als Assertief, Kwetsbaar of Zorgzaam.

Hoe kun je vanuit deze krachtige posities het pestprobleem aanpakken?

De No Blame-aanpak in 7 stappen:

De No Blame methode is oplossingsgericht, werkt vanuit een niet straffend model en is toch zeer effectief. Het is proefondervindelijk gebleken dat veel strategieën die gebruikt zijn om het gedrag van de pester te veranderen, niet effectief zijn. We kijken naar de pester over het algemeen met gevoelens van boosheid en frustratie, en naar het slachtoffer met medelijden. Vanuit deze betrokkenheid is het moeilijk om objectief en los van emoties te kijken naar wat er gebeurt. We laten ons door onze emoties meetrekken in het probleem en worden er zo in betrokken.

Als leerkrachten en/of opvoeders zou het beter zijn indien we met een beetje afstand konden bezien wat er gebeurt, om zodoende zonder emotionele betrokkenheid in te kunnen grijpen waar we gedrag tegenkomen dat we niet toelaatbaar vinden

1) interview het slachtoffer.

Het gaat er hierbij om dat de begeleider er achter komt door wie de gepeste leerling wordt belaagd. Wie nemen het voortouw; wie zijn de volgers? Maar vooral ook: wat gebeurt er intern, in het koppie, van het slachtoffer. Wat is het effect op hem als persoon van wat hem overkomt?

Focus je op het gevoel van de leerling. Feitelijkheden zijn minder belangrijk.

Vraag de leerling als '**huiswerkopdracht**' tot uitdrukking te brengen hoe hij zich voelt (opstel, tekening, gedicht)

En vraag of je dit product met andere leerlingen mag bespreken.

Licht de ouders van de gepeste leerling en van de meest betrokken leerlingen in over je aanpak en vraag of zij erachter kunnen staan. Als dat zo is, kun je de volgende stappen zetten.

2) Organiseer een gesprek met betrokken leerlingen (bij voorkeur 6 tot 8 leerlingen).

Pesters, meelopers zowel als leerlingen met een positieve groepsinvloed. Het slachtoffer doet hieraan niet mee.

3) Leg het probleem uit.

Je gebruikt hiervoor het huiswerkproduct. De begeleider vertelt hoe het slachtoffer zich voelt. De begeleider treedt absoluut niet in details, noch verliest zich in ja/nee-disussies rond incidenten of beweerde feiten. Er wordt niet beschuldigd, noch worden er daders aangewezen.

Leg de situatie op tafel zonder ook maar iemand te beschuldigen. De situatie is dat een klasgenoot zich op dit moment doodongelukkig voelt. Vertel dat niemand (op dit moment, naar aanleiding van deze situatie) bang hoeft te zijn voor straf, represailles. Iedere beschuldiging draagt de kiem in zich voor hernieuwd intensiever en ondergronds pesten.

4) Gezamenlijke verantwoordelijkheid

De begeleider zegt dat in een groep ieder medeverantwoordelijkheid is voor hoe anderen zich voelen. En dat iedereen er een bijdrage aan kan leveren hoe anderen zich voelen. Sterker nog; iedereen heeft altijd invloed. Als jij stil, rustig bent en je nooit ergens mee bemoeit, heb je ook invloed

5) De begeleider vraagt alle deelnemers om met ideeën te komen die er toe bijdragen dat de leerling die besproken wordt, zich gelukkiger gaat voelen.

Dit kan er toe leiden dat de leerlingen tips hebben voor het slachtoffer. De begeleider becomplimenteert dit en vraagt of hij deze tips mag overbrengen aan het slachtoffer.

Er vindt dus een omkering plaats: de leerlingen geven tips aan het slachtoffer en krijgen te horen 'fijn dat jullie meedenken en dat jullie op deze manier de ander helpen'.

Daarna kan de begeleider zeggen: 'fijn dat ik die tips van jullie mag overbrengen. Dat ga ik doen. Maar zijn er ook dingen die jullie kunnen en willen doen om er voor te zorgen dat de ander zich prettiger voelt? De begeleider moedigt aan en geeft positieve feedback, maar waakt er voor de leerlingen beloftes tot gedragsverbetering af te dwingen.

6) Laat het probleem verder aan de groep over.

Geef de leerlingen (en jezelf!) verantwoordelijkheid, rust en invloed.

Spreek met hen af dat je later terugkomt op het probleem.

Bedankt hen voor het feit dat zij meedenken en meehelpen.

7) Interview de leerlingen na één of twee weken.

Vraag alle leerlingen die je eerder hebt gesproken, inclusief de gepeste leerling, na een week of twee, hoe de zaken nu lopen. Wat is er verbeterd?

Doe hiervan verslag aan de ouders van de gepeste leerling en de meest betrokken ouders.

Omgaan met ge-ja-maar

Het lijkt erop dat je met deze aanpak geen stevige actie onderneemt. Wat zullen de ouders, de leerlingen, je collega's wel niet van je denken?

De ervaring leert dat wanneer je een duidelijk uitgesproken pestbeleid hebt, betrokkenen open staan voor deze aanpak.

De ellende ontstaat wanneer

- klachten van ouders niet serieus genomen worden;
- de school andere leerlingen gaat beschuldigen op vaak ongrijpbaar gedrag;
- de school het slachtoffer de les gaat lezen: 'ze maakt het er zelf ook wel een beetje naar, vindt u niet?'
- ouders denken te horen 'de school vindt dat mijn kinderen niet deugen' en dat interpreteert als 'ze vinden dus dat ik mijn kind niet goed opvoedt!'

Ouders en slachtoffers zullen kwaad, teleurgesteld zijn en misschien wel wraak willen, maar uiteindelijk willen ze gewoon een situatie waarin zij zich beter voelen.

Wat doe je bij concreet geweld?

Simpel: in dat geval moet je je verantwoordelijkheid als school nemen en de leerling aanspreken op zijn concrete gedrag. In sommige gevallen zul je er zelfs toe moeten besluiten een incident te melden bij de politie.

Ook die harde maatregelen kun je nemen met respect voor de dader en zijn ouders.

Moet je alle feiten kennen?

In eerste instantie is het niet echt nodig. Je moet weten dat er gepest wordt en je moet de namen van de belangrijkste betrokkenen kennen. Het belangrijkste gegeven is dat een kind in de klas zich ongelukkig voelt en dat we daar gezamenlijke verantwoordelijkheid voor hebben.

Wanneer je serieuze actie moet ondernemen, zorg dan dat je de feiten op een rij hebt. Zorg ervoor dat je ze kunt presenteren zonder waarde-oordelen.

Pathologische pesters

Het kan voorkomen dat kinderen vanuit schade die zij hebben opgelopen pathologische pesters zijn die niet aanspreekbaar zijn op hun gedrag.

Voor hen is de no-blam-methode niet geschikt. Deze pesters moeten op een andere manier geholpen worden. Leerlingen moeten tegen hen beschermd worden.

Pathologische slachtoffers

Sommige kinderen hebben zulke gebrekkige sociale vaardigheden, of zijn zo beschadigd dat zij niet anders kunnen dan weerstand bij anderen oproepen. Deze kinderen moeten op gepaste manier geholpen worden. Maar dit ontnemt de klas niet haar verantwoordelijkheid.

Het stappenplan na een melding van pesten

	Stappenplan pestvoorval	Aktie
1.	De leerkracht die constateert gaat in op de situatie	
2.	De betreffende leerkracht bespreekt het probleem	
3.	Als het probleem niet is opgelost	
4.	Instanties die ons kunnen helpen	

1. De leerkracht die het op dat moment ziet, constateert of op de hoogte wordt gebracht door een leerling, gaat in op de situatie:

- bespreekt de situatie met de betr. kinderen
- zoekt naar een oplossing
- indien het geen eigen leerling is, dan direct na afhandeling van het eerste moment doorgeven aan de leerkracht van het gepeste kind alsmede aan de leerkracht van het pestende kind

2. De betreffende leerkracht(en) bespreekt het probleem:

- bespreekt het probleem met het kind*
- bespreekt zo nodig het probleem in de klas**
- bespreekt zo nodig het probleem met de contactgroep***
- neemt zo nodig contact op met de ouders/verzorgers****
 - evt. uitnodiging voor een gesprek
- controleert het contact tussen de betr. kinderen*****
 - evt. vervolgesprek(ken), hoe gaat het nu
 - evt. te nemen maatregelen
- controleert de pestsituatie in de klas*****
- onderhoud zo nodig het contact met de contactgroep; intern begeleider, schoolcontactpersoon, directie
- onderhoud zo nodig het contact met ouders

* De leerkracht laat het accent bij de kinderen liggen. De leerkracht probeert de oplossing voor het probleem vanuit de kinderen te laten komen. Er volgt een gesprek individueel en/of tussen beide kinderen over wat dit met de gevoelens van het pestende kind en het gepeste kind doet. Een gesprek tussen beide kinderen levert niet altijd het gewenste resultaat op, omdat het pestende kind ook in dit geval het vaak wint van het gepeste kind.

** Het probleem wordt zo nodig bespreekbaar gemaakt binnen de gehele groep. Dit wordt mede bepaald door de omstandigheden en de betreffende kinderen. Soms kan het beter zijn 'geen namen' te noemen, bijv. wanneer het pestende kind coöperatief blijkt te zijn en echt spijt betuigt of wanneer het een eerste keer betreft. Bedenk wat de lading ervan kan zijn i.v.m. de privacy. Door het bespreekbaar te

- maken kun je de eventuele meelopers ombuigen tot helpers en daardoor de sfeer in de klas verbeteren. Dit komt de prestatie van de gehele groep ten goede!
- *** De leerkracht informeert en vraagt zo nodig advies aan de contactgroep. De contactgroep wordt bijv. gevraagd naar de betrokkenheid van andere collega's om een zo breed mogelijke oplossing van het probleem te bewerkstelligen.
- **** De leerkracht bespreekt zo nodig het probleem in een gesprek met de ouders. Bedenk ook hier wat de lading ervan kan zijn i.v.m. de privacy. De ouders wordt gevraagd of zij bepaalde signalen opgevangen hebben van het pestende of gepeste kind. Dit kan veel informatie opleveren voor de school en voor de ouders. Samen kan er gezocht worden naar een goede oplossing van het probleem.
- ***** De leerkracht controleert de komende dagen of het echt opgelost is. Dit kan aan de hand van gesprekken met de betr. kinderen, hoe gaat het nu... en/of met de klas over de gemaakte omgangsregels binnen de klas, hoe gaat de klas hier mee om...

Het kan ook andersom: de leerkracht pest het kind...

3. Als het probleem niet opgelost is:

- dan wordt de contactgroep ingeschakeld; intern begeleider, schoolcontactpersoon, directie
- worden de ouders betrokken
- wordt er i.o. met de ouders gezocht naar middelen of maatregelen
 - Sociale vaardig- weerbaarheidstraining
 - Jeugdhulpteam
- wordt er een rapportage gemaakt van het pestincident
- wordt er een melding gedaan naar de vertrouwenspersoon

4. Instanties die ons kunnen helpen

Gepeste kinderen krijgen niet de kans om op een normale manier met leeftijdgenoten om te gaan. Ze hebben zich de groepsnormen onvoldoende eigen gemaakt en zijn vaak angstig.

Niet weerbare kinderen hebben moeite met zichzelf te verdedigen. Ze zijn vaak angstig, onzeker, durven niks te zeggen, komen niet voor zichzelf op.

Pestende kinderen lijken heel erg assertief, maar zijn het niet.

Pestende kinderen gaan over andermans grenzen heen, tonen geen respect voor de ander, zijn vaak onzeker, leggen contacten op een verkeerde manier, zijn niet sociaal vaardig.

Soms is het goed als het kind naast de steun van ouders en andere volwassenen wat extra hulp krijgt. Bijvoorbeeld door mee te doen aan een sociale vaardigheidstraining. Een kind leert daar praktische tips en ideeën om op een plezierige manier in een groep met elkaar om te gaan; het leert hoe je contacten legt en onderhoudt.

Sociale vaardigheidstrainingen worden via GGZ, Jarabee of Mediant georganiseerd. Dit na overleg met de huisarts. Voor meer informatie over sociale vaardigheidstrainingen kun je contact opnemen met de Intern Begeleider van school. Ook de schoolarts of schoolverpleegkundige kan hulp en advies bieden.

Is er een groepstraining nodig, dan kan hulp gezocht worden via de school.

- **Stichting Omgaan met Pesten**
www.omgaanmetpesten.nl
 - Sta Sterk training
F. Veelers 0622900866
- **Jeugd gezondheidsdienst**
GGD Regio Twente
Afdeling Jeugdgezondheidszorg
Nijverheidstraat 30
7511 JM Enschede
Tel.: 053-4876930
- **Expertis** (schoolbegeleidingsdienst)
M.A. de Ruyterstraat 3
7556 CW Hengelo
Tel.: 074-8516516
- **Dimence**
Wierdensestraat 131
7604 BD Almelo
Tel.: 0546-838222
- **De kindertelefoon**
De kindertelefoon is iedere dag bereikbaar van 14.00 uur tot 20.00 uur op:
0800-0432(gratis) en voor mobiele bellers 0900-0132.
Chatten kan iedere dag vanaf 16.00 uur.
- **De onderwijstelefoon**
Tel.:0800-1608
- **Informatie via internet:**
www.pestweb.nl